

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
другого року навчання
факультету початкового навчання**

11 жовтня 2022 року

**Харків
2022**

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 9 від 21 вересня 2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали II науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (11 жовтня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 68 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики навчання і виховання у початковій школі, інноваційних підходів у роботі вчителя початкових класів, інклюзивного простору в освітньому процесі початкової школи, історико-педагогічних та компаративістських аспектів початкової освіти.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

УДК 378:373.3

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Авлякулиєва Мадіна Реалізація ідей національного виховання в процесі позаурочної роботи	6
Андренко Наталя Шляхи розвитку пізнавального інтересу молодших школярів засобом дослідницької діяльності	7
Бєлявцева Світлана Передумови формування емоційного інтелекту молодших школярів	8
Бієнко Юлія Музейна педагогіка як засіб розвитку комунікативної компетентності молодших школярів	9
Букресєва Ганна Особливості формування пізнавальних універсальних навчальних дій у молодших школярів	10
Верецун Діана Гурткова робота як засіб розвитку творчих здібностей учнів початкових класів	11
Видиш Марія Аналіз практики формування навчальної дії контролю в молодших школярів	12
Єфименко Оксана Моральне виховання молодших школярів засобами авторської казки	13
Жуковська Ірина Моральне виховання молодших школярів в умовах воєнного стану: провідні ідеї та сучасні підходи	14
Клімова Тетяна Соціально-педагогічні проблеми взаємодії молодших школярів та медіа	15
Коваленко Ксенія Формування критичного мислення молодших школярів у позаурочній діяльності	16
Ковальковська Наталія Формування культури поведінки учнів молодших класів в освітньому процесі початкової школи	17
Кулакова Галина Шляхи активізації пізнавальної діяльності молодших школярів засобами мультимедіа	18
Лисун Світлана Шляхи формування патріотичних почуттів молодших школярів у позаурочній діяльності	19
Литвинова Інна Фольклор як засіб морального виховання молодших школярів	20
Малахай Лариса Казкотерапія в освітньому процесі початкової школи	21
Марілова Тетяна Особливості формування навчальної мотивації молодших школярів	22
Овчарова Діана Особливості формування моральних понять учнів початкової школи	23
Олійник Ірина Особливості формування адекватної самооцінки у молодшому шкільному віці	24
Петренко Юлія Особливості формування здорового способу життя учнів початкових класів	25
Півнєв Олександр Теоретичні засади патріотичного виховання молодших школярів у початковій школі	26
Попова Вікторія Формування культури поведінки молодших школярів у процесі дозвілєвої діяльності	27
Прозор Анастасія Практичні аспекти формування пізнавального інтересу учнів молодшого шкільного віку засобами дидактичних ігор	28
Проценко Олександра Віртуальні екскурсії як засіб навчання і виховання молодших школярів	29

Аналіз практики формування навчальної дії контролю в молодших школярів

Видиш Марія

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н.М. Якушко

Розробка теоретичних положень в педагогіці багато в чому обумовлена потребами шкільної практики. Тому виникає необхідність аналізу стану формування в молодших школярів навчальної дії контролю як узагальнюючого вміння для здійснення самоконтролю в сучасній початковій школі. Вивчення стану організації роботи з формування навчальної дії контролю в молодших школярів може бути організовано шляхом аналізу програм, анкетування вчителів, проведення бесід з вчителями, відвідування й аналізу уроків, які містили спостереження за діяльністю педагогів і учнів, аналізу методичних посібників.

Нами було проведене анкетування 23 вчителів початкової школи з проблеми формування навчальної дії контролю в молодших школярів. Ці вчителі реалізують освітню систему розвивального навчання.

Метою проведення анкетування було отримання кількісних та якісних даних про стан реалізації завдання формування навчальної дії контролю в учнів початкової школи. У результаті анкетування необхідно було визначити, чи існують, на думку педагогів, труднощі в процесі формування навчальної дії контролю в молодших школярів і відповідні труднощі в учнів, з'ясувати причини проблем (у разі їх наявності), отримати інформацію про обізнаність учителів у методичних аспектах організації роботи з формування в учнів навчальної дії контролю.

За результатами анкетування 93,02% педагогів констатували наявність в учнів проблем при здійсненні цієї навчальної дії. Учителі зафіксували причини труднощів, які належать до різних змістовних груп. Зокрема, найчастіше були вказані особливості пізнавальних процесів учнів, а саме: неуважність, погана пам'ять, малий словниковий запас. Серед труднощів, безпосередньо пов'язаних із оволодінням навчальним змістом, визначено: невміння користуватися правилами, допоміжною літературою, добирати модель способу дій, перевіряти власну роботу, бачити помилки у власній роботі, незнання плану дій і способів самоперевірки. Однак, відповіді вчителів вказують на те, що багатьом з них взагалі не вдалося сформулювати учнівські проблеми. Зокрема, 32,56% педагогів, констатуючи наявність у молодших школярів труднощів у здійсненні навчальної дії контролю, не зафіксували жодної причини виникнення цих проблем. Учителям було запропоновано назвати професійні труднощі в навчанні учнів молодших класів здійснювати цю навчальну дію. Відповіді вчителів характеризуються фіксацією тих причин, що пов'язані з особливостями виконання ними власної професійної діяльності (23,26%).

Таким чином, аналіз практики формування навчальної дії контролю свідчить про існування у великої кількості молодших школярів труднощів у здійсненні навчальної дії контролю і про наявність проблем у педагогів у ході реалізації завдання формування цієї навчальної дії в учнів.